

BOSNA-HERSEK’TE MEHMET AKİF ETKİSİ

Genç Osman GEÇER

Niğde Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Niğde /
Türkiye

Anahtar Kelimeler: Bosna-Hersek, Mehmet Akif, Sebilürreşat, Misbah/Yeni Misbah.

ÖZET

Türk edebiyatı tarihinde çok az sayıda yazar hem yaşadığı dönemde hem de öldükten sonra doğup yetiştiği ülke sınırlarının dışında da tanınıp bilinmiş, fikirleri ve sanat anlayışı uzak coğrafyalara ulaşmak suretiyle geniş bir alanda etkili olabilmiştir. Mehmet Akif Ersoy daha hayatta iken bu geniş etki alanına ulaşmış ve başta İstanbul olmak üzere fikirleri ve sanat anlayışı bugünkü Anadolu sınırlarını aşarak geniş Türk kültür coğrafyasına yayılmıştır. Bu kültür coğrafyalarından biri de Bosna-Hersek’tir.1878’de Bosna-Hersek’in Avusturya-Macaristan Devleti tarafından işgali, bu ülkede başta siyaset olmak üzere, kültürel alanda da çok ciddi sorunların doğmasına neden olmuştur. Daha önce yüzünü İstanbul’a dönük tutan ve her anlamda buradan beslenen Bosna-Hersek aydını yüzünü Viyana başta olmak üzere Batı’ya çevirmiştir. Bu dönüş, Bosna-Hersek’in en geniş manada Osmanlı kültür dairesinden çıkmaya başladığının ifadesi olmuştur. Bu kopuştan rahatsızlık duyan ve ilişkileri güçlendirmek isteyen bazı Boşnak aydınları İstanbul ile yeniden temasa geçmeye başlamışlardır. Bunların başında Salih Safvet Başıç gelmektedir. Başıç, tahsil hayatını İstanbul’da tamamlamış ve 1910 yılında Bosna-Hersek’e dönmüştür. 1912 yılında Bosna-Hersek Cemiyeti İlmîyesi tarafından çıkarılmaya başlanan Misbah, sonradan Yeni Misbah adını alan mecmuada Türkçe makaleler yazmış; makalelerinde sık sık Akif’e atıfta bulunmuştur. Misbah ve Yeni Misbah sadece Başıç’ın makaleleriyle değil aynı zamanda Sebilürreşat’ta yayınlanan Akif’in makalelerini “Akif’ten Bir Vaaz” genel başlığı altında Arap harfli Boşnakça olarak tercüme etmek suretiyle okuyucularına ulaştırmıştır. Mehmet Akif Ersoy’un Bosna-Hersek’te tanıtılması ve dolayısıyla geniş bir etki alanı oluşturması hem Sebilürreşat aracılığı ile hem de İstanbul’da tahsil görmüş Boşnak aydınları vasıtasıyla olmuştur. Bu sayede Akif sınırlarımızın çok uzağındaki Müslümanların uyanışına vesile olmuştur. Boşnakları da çilesine ortak eden Akif Türkiye’deki kadar etkili olmuştur.